

ROMÁN



MELITA DENKOVÁ

# POSLEDNÍ PŘEMYSLOVNA

VZDOR A LÁSKA PRINCEZNY ANEŽKY



edice  
*KLOKAN*

Copyright © Melita Denková, 2023

Copyright © ALPRESS, s. r. o.

Všechna práva vyhrazena.

Žádnou část knihy není dovoleno užít  
nebo jakýmkoli způsobem reprodukovat bez písemného  
souhlasu držitele práv, s výjimkou krátkých citací  
nebo odkazů, které tvoří součást kritického hodnocení.

Copyright © Melita Denková, 2023

Redakční úprava Johana Malá

Grafická úprava obálky Tomáš Řízek

Vydalo nakladatelství Alpress, s. r. o., Frýdek-Místek,

v edici Klokan, 2023

[shop@alpress.cz](mailto:shop@alpress.cz)

Vydání první

ISBN 978-80-7695-043-6

---

KNIHA PRVNÍ

# DVĚ KRÁLOVNY

KVĚTEN 1315



## KAPITOLA 1

# ŠIMŠI ŠIMŠI HÚ, ZPÍVÁ VÍTR POLETAVÝ

14. KVĚTEN 1315,  
NA CESTĚ K HRADCI

Úzkým lesním úvozem, kde nebe zakrývaly staleté borovice, kodrcaly tři vozy zakryté plachtami, tažené krátkonohými koníky s huňatými boky. Na kozlíku prvního seděl přihrbený muž s cůpkem a zlatou náušnicí v levém uchu – principál tlupy kejklířů. V jedné ruce držel opratě, ve druhé bič.

Když vozy vyjely z lesa, nad krajem zahlaholilo klekání. Principál zastrčil bič, nedbale se pokřížoval a s pohledem na louku plnou pampelišek potěšeně mlaskl.

Nemyslel na ranní modlitbu; napadlo ho zlato.

„Čeká nás dobrej čas,“ zabručel. „Králka Rejčka je štedrá a její princeznička, hezoučká jako míšeňský jablíčko, má naše špásovný kousky ráda.“ Potutelně se usmál. „Až moc ráda na tak vznešenou holčinu. Óch...“ Pravačkou klesl k pasu a hřbetem klepl na měsec. „Už teď cejtím, jak se zase nafoukne. Ba jo, čeká nás dobrej čas. Zvlášť když pro nás paní králka vzkázala tak brzy... I to je dobrý znamení.“

„A co ty špatný,“ zahučel za jeho zády hubený stařec v hnědém plášti. Měl dlouhé bílé vousy, temné smutné oči s těžkými víčky, na hlavě hladké jako vajíčko trůnila odřená sametová čapka. „Spěcháme v nečasech přes hory a doly, promočený jsme na niť a nakonec tamhle hlupák Blábol převrhne vozejk rovnou na hrázi špinavýho rybníka.“

„Udělal bys líp, kdybys mlčel,“ ozval se kočí druhého vozu, břichatý chlapík s brunátným nosem. „Já na znamení držím, ale to žádný znamení nebylo. Hrázku rozmočily deště a dá rozum, že ušlechtilý koník jako Luna nedokáže tancovat v mazlavém bahně.“

„Zvlášť když kočímu zamotá hlavu kořalka,“ nevrle hodil přes rameno principál.

„Francl, tohleto neříkej,“ ohradil se Blábol. „Neměl jsem v sobě ani kapku.“

„A proč jsi při tom neštěstí zpíval z plnejch plic?“ vztekla se rozkřikl hubený stařec.

„Musím si někdy cvičit hlas i veršování.“

„No, nestálo to za to, ožralo!“ Stařec sklopil těžká víčka a trpce se ušklíbl. „Teď máme všechno mokrý... Druhý šaty i všechny věci důležitý na produkci.“

„Však uschnou. A tolik zas neumíš, Kytko,“ rozřehtal se břicháč. „Nebejt naší Andělíny, neštěk by po nás pes. Nemám pravdu, krásná Andělínko,“ obrátil se k drobnému děvčátku usazenému pod pestrou plachtou vozu. „Tak řekni něco.“

Děvče mlčelo.

„Tahle nás drží nad vodou,“ dodal Blábol. „Naše lehkonohá kráska.“

Ostre zafoukal vítr. Hubený stařec se schoulil do sebe, rozkašlal se a sykl:

„Ty mi o vodě raděj nemluv. A taky neříkej, že já něco neumím, když jsi nic neviděl a víš houby. Jenže když jsou věci mokrý...“ Řeč přerušil záchvat kašle.

„Mý šaty taky,“ konečně promluvila Andělína. „Ty pěkný, jak jsou celý jako stříbrný.“

Z třetího vozu se ozval smích, zatrylkovala flétna a přidal se bubínek. Pištec hledal melodii, lehkou a svižnou jako hvízdání větru, a Blábol se přidal zpěvem.

*„Šimši šimši hú,  
zpívá vítr poletavý,  
šimši šimši hú,  
že ti shodí čapku z hlavy,  
tralala tralílije,  
že na tebe vodu lije,  
šimši šimši hú,  
že si s tebou hrál  
a smůlu ti přál...“*

Stařec si narazil čapku na ucho a stiskl tenké rty, jako by se rozhodoval, jestli má výsměch přeslechnout nebo zpěvákovi, který si cvičil veršování na něm, jednu vrazit.

„Drž hubu, Blábole,“ ozval se principál. „Už tě mám taky plný zuby. Nestrpím tady rozbroje... Prrr!“

Koníci se zastavili. Principál seskočil z kozlíku a opravoval něco na postroji.

„Máme ještě daleko?“ zeptal se stařec. Střelil pohledem po rudonosém Blábolovi a třel si paže. „Po dešti jsem se ještě nezahřál a od sezení mám otlačený zadek. Skoro už lituju, že jsem se k vám přidal, Špíno.“

„Buď rád, že se vezeš,“ zabručel principál. „Našinců bude v Hradci víc, slezou se ze široka zdaleka a každé šlapal po svejch... A už se dočkáš. Neslyšels zvon? Bimbal z nového krásného kostela Svatého ducha, co dala postavit paní králka. Eště jeden les a uvidíš hradecký hradby.“

„Bim bam, bim bam, jsme tam, jsme tam,“ zas zanotoval Blábol.

Principál Špína ho zpražil pohledem, vyskočil na kozlík a práskl bičem, až se to rozlehlo.

„Hyjé!“

## KAPITOLA 2

# VYHLÍŽÍM KEJKLÍŘE!

14. KVĚTEN 1315,  
HRADEC

Princezna Anežka se vrtěla na nizoučké stoličce, nad ní stála malá baculatá osůbka s bílým čepcem, z něhož vyklouzl na záda černý cop prokvetlý šedinami; v ruce držela perleťový hřeben a mračila se.

„Skáčeš jak blecha, panno. Poseď chvíli v klidu, jinak tě neučešu. Proč pořád cukáš hlavou?“

„Když ty mě taháš, Zuzičko,“ hihňala se Anežka a zaklonila se, aby dobře viděla do tváře nad sebou.

Chůva Zuzana položila ruku na křehký dívčí krček, pořádně ho zesponu stiskla a odsekla:

„Přestanu tahat, až se přestaneš kroutit jako žížala!“

„Tak jsem žížala nebo blecha?“

„Čerchmant!“

Vtom se zvenku ozval hluk – směs mužských hlasů a koňského řehání, tlumená oknem s mnoha tabulkami vyplněnými tlustým sklem.

Princezna setřásla chůvinu ruku a napřímila se, v očích napjatý výraz. Pak vyskočila ze stoličky, přeběhla k okennímu výklenku, vyhoupla se na schůdek a prudce rozrazila okno dokořán.

Po dlažbě podlahy se rozlilo sluneční světlo. Paprsek dosáhl až ke staré dámě usazené ve stínech v koutě, vévodkyni Grifině.

Měla kolem dlaně obtočený růženec, ale myšlenkami byla daleko od modliteb. Už chvíli poslouchala hašteření chůvy s princeznou a usmívala se.



Anežka přelétla pohledem hemžení hradní čeledi na nádvoří a dychtivě upřela oči k bráně. Projížděla tudy družina jezdců. V čele klusal muž s plavými vousy, na černých vlasech mu seděl baret zdobený pavím perem.

„Zase nic,“ zamumlala Anežka, „zase nikdo zvláštní, jenom pan Jindřich.“

Královský maršálek a nejvyšší podkomoří Jindřich z Lipé přijížděl do hradeckého paláce často, trávil celé dny s mamičkou – žádný div, že dorazil na zítřejší oslavu Anežčiných narozenin, když se kvůli němu pořádá o měsíc dřív, protože on brzy odjíždí s králem a mamá ho prý nemůže na slavnosti postrádat.

„Někdo ti chybí?“ ozvala se vévodkyně pobaveně. „Hostů už se snad sjelo dost.“

„Hostů...“ Anežka přezíravě ohrnula rty. „Kdo o ně stojí. Nic neumějí, jenom jíst a pít. Vyhlížím kejklíře. Mamá mi slíbila, že určitě pozve ty s Andělinou jako loni, jenže – co když zmeškají, když se letos kvůli panu Jindřichovi tak hloupě spěchá. Všechno mi zkazí a já –“

Nedokončila, náhle se odrazila od výstupku okna, smotaná do klubka prolétla vzduchem a v příštím okamžiku už stála na podlaze, přímo před Grifinou.

Zářila šťastnou pýchou.

„Fuj!“ vyjekla Zuzana a pokřižovala se hřebenem tak prudce, až perleť zablýskla.

„Tohle mě naučili.“ Anežka udělala před starou dámou poklonu a přidala strnulý úsměv, loni odkoukaný od Anděliny. „Letos se chci naučit ještě víc.“

Ať už si vévodkyně myslela cokoli, po prvním úleku se dokázala opanovat, jen vrhla tázavý pohled po chůvě. Zuzana odmítavě zamávala rukou s hřebenem.

„Jasná paní, přísahám – nemám potuchy, že se princeznička něčím tak hříšným někdy zabejvala.“

„Dobrá, však já taky ne. Přitom si myslím, že ji mám prokouknutou skrz naskrz,“ řekla Grifina spíš pro sebe a obrátila se k Anežce.

„Co když matka zjistila, jakou marnost tě naučili, a nepozve je vůbec?“

„Ne, mamá sliby plní. A neví nic!“ vyhrkla Anežka, na tváři výraz blažené bezstarostnosti. „Ó, věřím, že všechno bude jako loni, všechno, co se mi líbilo – medová srdíčka k snídani, zpěv, tanec, oheň a Andělína, jen toho možná bude ještě víc. Vždyť už mi bude deset let! Víš, paní babičko, kolik je to dnů? Tři tisíce šest set padesát! A hodin...“

„To je hlavní věc, když jindy počítání zrovna nemiluješ,“ vpadla jí do řeči Grifina. „A na desetiletou dámu máš divné způsoby. Nestačím se divit.“

Anežka přešlápla.

„Ty se zlobíš, paní babičko.“ Sklopila hlavu. „Škoda. Myslela jsem, že by se ti mohlo líbit, jak jsem...“ Vzhlédla a opatrně přidala: „Šikovná. Víš, není to jenom tak otočit se ve vzduchu. Říká se tomu...“

„Věřím, že kejklíři svým rejdům nějak říkají,“ usekla Grifina a odvrátila se.

„Salto,“ stihla špitnout Anežka.

Vévodkyně se ušklíbla, ale spíš sama sobě. Beztak jen mlátí prázdnou slámu... Vždyť vlastně neví, jestli se jí chce zlobit nebo smát.

Anežka.

Pořád víc dítě než dívka. Dětství končí v sedmi, v deseti je správný čas myslet na zásnuby, a ji to ani nenapadne. Je jako pacholík, člověk ji najde spíš v koruně stromu nebo v koňském sedle než u vyšívacího rámu. Miluje vítr ve vlasech a nebezpečí... Klidně se prochází po hradbě nebo vyleze na střechu.

„Je dítě vzduchu, to je její živel. Má ptačí náuru,“ s úsměvem o ní říká matka Alžběta Rejčka, „chybí jí jenom křídla.“

Nedá se přehlédnout, jakou radostí ji naplňuje každý pohled na dcerku; má na mateřskou pýchu plné právo, bohužel Anežce zakáže máloco a málokdy ji pokárá, a co si dítě vzduchu usmyslí, taky provede.

Svéhlavá, sebevědomá. Rozhodně nikdy skromná.

Rozmazlená.

Vlastně ji rozmazlují všichni.

A ty, Grifino, přiznej si, že ty taky. Protože navzdory tomu, že má svou hlavu, je tak roztomilá, že se na ni nedokážeš ani pořádně zamračit. Chůva Zuzana dokáže aspoň to.

„Ale... k čemu je ti to dobré?“ dodala vévodkyně s pocitem, že by měla přidat něco důraznějšího, „urozené dívky ve tvém věku myslí na vdavky a nepaktují se s kejklíři. Máš čas, aby to s tebou vzalo nějaký konec.“

Z nádvoří se opět ozval halas: práskání biče, tenký hlas flétny, výkřiky.

Anežka otevřela oči dokořán, zkroušený výraz se naráz proměnil v nadšení.

„Přece přijeli!“ vydechla, jako blesk přelétla k oknu, opřela se pažemi o rám, trochu se vyklonila a očima hltala obrázek dole: krásná Andělína stála na hřbetě chlupatého koníka a objížděla nádvoří.

Flétna zatrylkovala a přišel další div.

Stařec v hnědém hábitu – na temeni hlavy holé jako vajíčko mu seděla malinká kulatá čapka – vztáhl ruce a vyčaroval ze vzduchu květinu. Flétna vesele zpívala a květina jako třepetavý motýl kroužila vzduchem.

Principálovi kejklířské chásky neušlo, kdo stojí v okně. Mazlivě se dotkl prsty měšce, seskočil z kozlíku a s pohledem vzhůru vysekl hlubokou poklonu.

Anežka nedala najevo, že ho vidí; kvůli babičce se rozhodla chovat jako dáma.

Pozorovala starce s čepičkou. Tajemnými gesty ovládal květinu – teď rejčila po nádvoří, kde už se seběhli čumilové z hradní čeledi, stejně okouzlení jako urozená panna v okně. Párek mladé chasy zavýskl radostí a zatočil se jako u muziky.

Flétna zmlkla, květinu dotančila, Andělína sklouzla z koníka a uklonila se.

Anežka přivřela oči, jako by si chtěla obrázek krasojezdkyně schovat za víčky. Kéž by to uměla taky! Na koni jezdí dobře, ale tohle... Ach!

Konečně se obrátila, vzala sukni do špetky a sestoupila ze schůdku výklenku, tentokrát s grácií královny scházející ze schůdků trůnu a vznešeně se nesla ke stoličce, kde pořád stála zamračená chůva.

„Tak, teď mě můžeš česat, Zuzano,“ řekla vážně. „Teď už se ani nehnu.“

## KAPITOLA 3

# SKLIĎ TEN NEPOŘÁDEK, TRUDO

14. KVĚTEN 1315, HRADEC

„Hedvábí...“ Alžběta Rejčka mnula hebkou látku mezi prsty. „Co myslíš, Trudo, mám ho koupit?“

Stály s komornou Gertrudou u okna, před sebou dvě objemné truhly z obyčejného smrkového dřeva; včera do hradeckého paláce dorazil kupec ve flanderském kroji, a když ukázal svoje zboží, Alžběta nařídila, ať se zdrží, aby se mohla probrat jeho poklady důkladněji.

Voněly dálkami. Mořem. Orientem... Několik věcí už odložila stranou.

Temně zelený sametový plášť pro sebe, protože zelená je barva lásky a věrnosti; měl nejnovější střih, nepřetahoval se přes hlavu, ale spíнал na prsou... Pár ostruh z Toleda s dlouhými hroty a vysokými, dovnitř zahnutými chrániči, aby šetřily Achillovu šlachu, když jezdec prudce pobodne koně; ostruhy byly bohatě gravírované, s vyrytým heslem *vae victis*, běda přemoženým... A pořád bylo co vybírat.

Gertruda nakrčila nos. „Ne, Milosti, je moc růžové... a špatně růžové. Nehezky.“

„Když to říkáš ty.“

Otevřenými dveřmi vběhl Alžbětin berberský chrt. Tlučeně štěkl, protáhl se kolem zdi jako kočka, zavrčel a usadil se na kusu stříbřité kožešiny s veverčí hlavičkou, co spadla na zem.

„*Oh là là...* To se ti líbí, *ne'est pas?* Chytrý pes.“ Komorná podržela bílého chrta mezi ušima, přitom si všimla objemné stříbrné schránky v rohu menší truhly. Zvedla víko. Spatřila miniaturní lahvičky s parfémy, řetízky tenké jako pavoučí vlákno, lokty malínské krajky, zlaté stužky, ozdobné hřebínky do vlasů... Šťastně vypískla a začala si věci prohlížet.

„Říkáš, že Kleopatra má lepší vkus než já?“ Alžběta pustila hedvábí a ušklíbla se. „Jenže tady nemá co dělat... Jdi, Kleo, tohle se tě netýká.“ Pohládila úzkou chrtí hlavu, zvedla veverčí kožešinu a položila ji na křeslo, zdobené na vrcholu řezbou lva. „Vyhod' ji, Trudo. A přivři dveře, ale nezavírej docela.“

Komorná s rukama plnými cetek vyhnala chrta za dveře; když byl venku, naklonila se nad truhlou, v níž se probírala paní.

„Uzda vyšívaná zlatem. Hmm... Roztomilý kousek.“

„Co tahle sedlová pokrývka? Jak se ti líbí, Trudo?“

„Proč ne, Milosti. A když už princezna dostane nového koně...“

„A k tomu třeba nový plášť. Podšitý,“ Alžběta pohlédla ke křeslu, „stříbrnou veverkou... Nebo raději kabátek? Víím, že si přeje soukennou kamizolku podobnou mojí lovecké.“

Vzala kus flanderského sukna a pozvedla látku proti oknu.

„Taky divná barva, paní,“ prohlásila Gertruda a její korálkové oči zkoumavě těkaly po hebkém tenkém suknu s lesklým vlasem. „Trochu jako kropenatá – nic pro křehké děvčátko. Spíš se hodí pro úctyhodnou matronu, co vypadá, kvá kvá...“ zakolébala se, „jako vykrmená kachna.“ Živou tváří přeběhl zlomyslný úsměv. „Řeknu to rovnou. Pro Aňu.“

„Že tě nemrzí takhle mluvit,“ utrhla se Alžběta.

Gertruda přezírala kulaťoučkou Aňu, komornou vévodkyně Grifiny – a Aňa zase přezdila Gertrudu na paní Olala a smála se, že natřásá hubený zadek jako třasořitka.

„No, Aně by se to asi zdálo moc lesklé.“ Alžběta hodila sukno zpátky.

„*Tant pis pour elle!*“ zazpívala Gertruda. „Pokud si někdo nechce polepšit a oblékat se jaksepatří...“ Lítostivě zamávala lokty jako křídly.

Konipásek a kachna, ty dvě si nemají co vyčítat... Alžběta málem vyprskla smíchy. Aňa je vycvičená od Grifiny; vévodkyně někdy nejde pro slovo daleko, i když srdce má ze zlata... Co vlastně vyberu pro ni?

Stočila pohled k flanderským pokladům. Mě asi nikdy neomrzí pořizovat si nové věci, ale Grifinu těší už jenom jediné: dělat Anežce babičku. Prý je to její poslední posláná a pak jí zbývá pouze cesta do království nebeského.

Alžběta roztržitě sáhla po sametových střevecích a vtom... Zvenku se ozvaly rázné kroky, doprovázené cinkáním ostruh. Strnula, do bledé tváře jí vproudila krev.

„Sklid' ten nepořádek, Trudo,“ zamumlala. Myšlenky prudce změnilly směr a sama začala páté přes deváté házet věci zpět do truhel, „a příkaž v kuchyni, ať sem přinesou pečeni, nejlíp pořádný kus zvěřiny. A víno, pánovo uherské – však kuchmistr už bude vědět.“

Dveře se rozlétly.

Alžběta spěšně zavřela truhly, Gertruda s rukama plnými krajek ucouvla do stínu a ukláněla se.

Do komnaty vešel královský maršálek a správce královských majetků, pan podkomoří Jindřich z Lipé.

Jeho zjev jako by vypovídal o tom, že se nebojí námahy a nepohody, že umí rozkazovat, ale že stejně dobře umí nosit drahý oděv kavalíra.

Hrdé držení těla, svalnatá postava.

Výrazná tvář. Kolmá hluboká vráska mezi tmavými oblouky hustého obočí působila přísně, stejně tak pyšná ústa ve světlých vousech. Šedé oči zastíral mrak.

Gertruda s kradmým obdivným pohledem vyklouzla ze dveří a tiše za sebou zavřela.

## KAPITOLA 4

# KDYŽ MÁŠ PŘÍTELE, NEPŘÍTELE UŽ NEHLEDEJ

14. KVĚTEN 1315, HRADEC

„Má paní...“ Pan z Lipé smekl baret a s rukou na srdci sklonil vysokou postavu v hluboké pokloně.

Alžběta udělala dva rychlé kroky, vztáhla ruce a sevřela jeho tvář v dlaních.